

СУЧАСНА СТРАТЕГІЯ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ - ФРАНЧАЙЗИНГ

Литвиненко Аліна Олександрівна, канд. екон. наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Махота Алла Валентинівна, канд. екон. наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Реалізація євроінтеграційних прагнень України обумовлює необхідність підвищення конкурентоспроможності національної економіки як необхідної умови формування статусу повноправного члена європейської спільноти. Але поточний стан виробничої бази вітчизняних товаровиробників спричиняє їх неспроможність рівноправно конкурувати на зовнішніх ринках та, внаслідок лібералізації зовнішньоекономічної політики нашої держави, втрату конкурентних позицій на національних товарних ринках. Така ситуація вимагає структурної перебудови вітчизняної економічної інфраструктури та її адаптації до міжнародних стандартів ведення бізнесу.

В свою чергу, сучасні умови ведення бізнесу в Україні характеризуються дестабілізацією політичної системи країни, непередбачуваним розгортанням кризових явищ в економіці, курсовими шоками, нестабільністю монетарної політики держави, дефіцитом капіталу на внутрішньому фінансовому ринку та обмеженим доступом до іноземних інвестицій. За цих обставин вітчизняні підприємці змушені до пошуку альтернативних форм організації бізнесу, за яких можливий сталий розвиток при мінімальних капіталовкладеннях та підприємницьких ризиках. Саме таким інструментом розвитку підприємництва сьогодні виступає франчайзинг.

Організаційно франчайзинг представляє собою спосіб ведення бізнесу, який передбачає передачу на договірній основі однією стороною (франчайзером,

правовласником) іншій стороні (отримувачу, франчайзі, франшизанту) франчайзингового пакету (франшизи) для здійснення певної підприємницької діяльності на умовах платності, субсидіарної відповідальності, з тимчасовими галузевими та територіальними обмеженнями. Тобто мікро-підприємство (франчайзі) набуває (перераховуючи франчайзингові платежі правовласнику – франчайзеру) франшизу (право отримання франчайзингового пакета і участі у франчайзинговій мережі) на певну діяльність, обмежений або необмежений строк, з узгодженою територіальною дислокацією, при цьому, зобов'язуючись дотримуватися стандартів якості франчайзера в процесі здійснення обумовленої діяльності. За рахунок дотримання всіма учасниками франчайзингової мережі єдиних стандартів якості та правил ведення бізнесу досягається уніфікація діяльності всієї мережі, що є однією з основних характеристик франчайзингу.

На відміну від класичних моделей організації бізнесу франчайзинг виступає специфічною формою, яка забезпечує кооперацію різних за масштабами бізнесу, місцем дислокації, сферою діяльності суб'єктів господарювання та дозволяє всім його учасникам досягти стратегічних цілей розвитку власної справи.

Зокрема, підприємець-початківець має можливість уникнути переважної більшості підприємницьких ризиків, істотно скоротити період досягнення беззбитковості, знизити сукупні витрати і, за рахунок цього, забезпечити прибутковість бізнесу у короткостроковій перспективі і динамічно її нарощувати; починаючи бізнес під відомим ім'ям початківець отримує впізнаваний бренд, відому продукцію без здійснення відповідних витрат на їх розкрутку. Все перераховане, дозволяє мікропідприємству на ранніх стадіях розвитку бізнесу усунути конкурентів та завоювати власну нішу на ринку.

Для великої компанії франчайзинг створює можливість розвитку свого бізнесу без вкладення власних інвестицій або пошуку додаткового капіталу, передаючи виключно свій досвід ведення бізнесу і бренд, а також, слугує джерелом пасивного доходу від передачі у користування інтелектуальної власності.

Франчайзинг носить характер специфічного інвестування [1], не

капітального чи фінансового, а вкладення комерційного досвіду, який в умовах загострення конкуренції має виняткове значення для новостворених та мікропідприємств, що переважають в економічній інфраструктурі розвинених країн світу (частка мікробізнесу в Україні – 94,3% [2,3]). За країною походження інвестора таке інвестування є здебільшого іноземним, адже саме правовласники відомих на світовому рівні брендів засобами франчайзингу розвивають корпоративні мережі на території інших країн. Зокрема, в Україні, одними з перших набули розвитку такі міжнародні франчайзингові мережі як Фуджі, Кодак, МакДоналдс, Білла та національні мережі – МегаМаркет, Тіко тощо. Сьогодні в Україні зареєстровано близько 600 франчайзерів, з яких 450 активно розширюють власні та відкривають франчайзингові мережі; за галузями франчайзинг переважає у ресторанному, готельному бізнесі та ритейлі [2].

Крім цього, франчайзинг виступає інструментом стратегічного маркетингу. Починаючи бізнес під відомим ім'ям початківець отримує впізнаваний бренд, відому продукцію без здійснення відповідних витрат на їх розкрутку, що при правильній організації дозволяє отримати максимально ефективну модель збуту продукції та послуг, як для крупної компанії, володільця загальновідомого бренду, так і для початківця, який прагне працювати під його ім'ям. Систематична розкрутка бренду, що належить до обов'язків його правовласника, дозволяє постійно нарощувати обсяги збуту всіх учасників франчайзингової мережі.

Таким чином, при правильній організації франчайзинг дозволяє отримати максимально ефективну модель бізнесу у бідь-якій сфері економічної діяльності, як для крупної компанії, володільця загальновідомого бренду, що прагне нарощувати масштаби діяльності, так і для початківця, який прагне працювати під відомим ім'ям з метою мінімізації підприємницьких ризиків та скорочення обсягів первісних капіталовкладень.

Література:

1. Дмитришин В.С. Договір комерційної концесії та договір франчайзингу. Співвідношення понять та правова природа / В. С. Дмитришин // Часопис Київського університету права – №3 – 2010 – С.199-202.
2. Офіційний сайт Franchise Group. – [Електронний ресурс]. – Режим

доступу: <http://franchisegroup.com.ua>.

3. Офіційний сайт Державної служби статистики. – [Електронний ресурс].
– Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.